

Storivcova smert, naj se pripeti pred začetopreiskavo ali po tem, pred storjeno sodbo ali po njej, stori sicer konec zasledovanju hudodelnika, in spolnjenju kazni; vendar ima že oznanjena sodba svojo moč, kar se tiče zgubljenega slobodnega ravnanja s premoženjem.

Ako je hudodelnik prisojeno kazen prestal, velja hudodelstvo za izbrisano. Pokaznjeneec stopi zopet v vse občne, državljanske pravice, kolikor njih zguba ni zapopadena med nasledki obsodbe, ki so v §§. 26 in 27 te postave povedani, ali se po §. 25 ž njo ne združi. Nikdo ga torej ne sme motiti ali žaliti v vživanju takošnih pravic. Tudi mu nima, dokler se pošteno nadalje véde, nihče očitati, kar je minulo, ne zavoljo tega kakor si bodi ga sramotiti.

Kolikor se je prisojena kazen odpustila, ima to odpušenje ravno tisto moč, kakor dostana kazen.

Po zastaranju ugasnete hudodelstvo in kazen, če storivec od tistega časa, ko je hudodelstvo storil, ali če je zavoljo tega že preiskavi podveržen bil, od časa storjene sodbe naprej, ktera ga je pravoveljavno odvezala, v dobi po nazoči postavi odločeni ni bil preiskavi podveržen. Zastaranje se torej preneha, če se je zoper storivca kakor obdolženega izdalo povabilo, povelje ga pripeljati ali zapreti, ali če je bilo sklenjeno zoper njega preiskovanje začeti, ali kadar je bil kakor obdolženec že izpraševan ali zapert, ali pa s potiro ali z iskavnimi listi zasledovan (§. 227.)

Doba, o kateri se hudodelstvo zastara, se a) za hudodelstva, na ktere je kazen ječe za vse žive dni postavljena bila, na 20 let, b) pri tacih, ki bi jih bilo po postavi z ječo od desetih do dvajsetih let kaznovati, na 10 let, za vse druge hudodelstva na 5 let odloči.

Zastaranje pa samo temu velja, kdor a) od hudodelstva nobene koristi več v rokah nima; b) kdor je tudi, kolikor to kakšnost hudodelstva dopusti, po svoji moči povračilo dal; c) ki ni iz teh držav pobegnil, in d) v dobi, za zastaranje odločeni, nikakega hudodelstva več storil ni (§. 229).

Zastaranje ima to moč: da zavoljo takošnega hudodelstva ne more več biti ne preiskave ne kazni.

Pri hudodelstvih, za ktere je smertna kazen izrečena, ne obvaruje nobeno zastaranje pred preiskavo in kaznjenjem.

Ako je pa vendar od časa, ko je bilo takošno hudodelstvo doprinešeno, 20 let preteklo, in v §§. 227 in 229 povedani pogoji nastopijo, naj se prisouje samo težka ječa med 10 in 20 leti.

Pri hudodelstvu, za ktero je v postavi izrečena kazen smerti ali dosmertne ječe, velja zastran tistih, ki tikrat, ko so se hudodelstva vdeležili, še niso bili dvajsetega leta spolnili, samo terpež kazni od 10 do 20 let kot merilo zastaranja.

(Dalje sledi.)

### **Besedica o kovanji novih besed.**

Če hoče kdo kaj slovenskiga dandanašnji pisati, mu dostikrat težavno z besedo gré, ker sedanje potrebe in okolnosti zares večiga znanja tirjajo, kakor po domače reči le „hruške péči“. Pred kakimi leti je še dobro bilo, če je kdo „hruške péči“ znal, desiravno so že takrat menili, da je boljši več kot to znati; zdaj pa smo od male pečice dospéli k plavžem velicih kovačnic, kjer ni le nekoliko pokovati, temuč večkrat kar naravnost vlivati potreba različnih besed. In o tacih zadevah je teško samimu sebi in pa ljudém vstreči.

Dosti naših bravcov slovenskih bukev ali časnikov, posebno tistih, ki niso nikdar čez berv domače vasí stopili, in se nikdar z nekakošnim pazenjem v drugih krajih mudili, précej vpije nad novo besedo, če je le niso

slišali v svoji koči, dasiravno je drugej dobro znana. Če že to pri besedah velja, ki niso nove, temuč so že od kdaj med Slovenci in v dosti krajih znane, se pri novokovanih besedah ni čuditi, ako nad njimi kdo jezik brusi.

Pomniti je pa vonder tudi kovavcem slovenskih besed, da bi ne samo po svoji glavi ali brez potrebe novih imén kovali, in da tudi ni povsod krivíca, ako pri marsikterih novih bukvah slovenski bravei tožijo, da niso razumeti, ker se sme po pravici večkrat misliti, da niso za Slovence pisane, temuč za druge narode. Ako se kaj za naše slovensko ljudstvo piše ga povzdigniti na stopnjo omíke, je dobro pomniti, da ni toliko na tem, ga novih jezikov učiti, marveč ga z novimi rečmi soznaniti. Res je scer, da mora tudi naše ljudstvo svoje govorjenje bolj zmnožiti in izobraziti; vonder zmirej bo razloček med slovenskim jezikom in med drugim, kakor tudi razloček v pisanji za učene in za neučene ostati mogel.

Naš namen ni tù govoriti od nerazumljive soderge, v ktero so nekteri po otročje zaljubljeni, ampak mi želimo le memogredé nekaj v dobro opomniti, to namreč, koliko naj besede drugih narečij pomnoženju našiga jezika pripomorejo. Skušamo sami, kako naglo se včasih nova, dobra Slovincu umevna beseda dobí, če se v kakim ilirskim, serbskim, ruskim, českim ali poljskim slovníku poiše. Nočemo pa tega terditi, da bi vse besede le v drugih narečjih iskati bile; veliko jih je in prav dobrih, zlasti v rečéh navadne potrebe, v narodu našim po domačih hribih in dolínah najti, samo da jih žalibog! premalo poznamo; k večimu se malo posmejati znamo, ako besedo slišimo, ki v našim berdu ni v navadi.

Ako pa je potreba v druge narečja seči, pač ni le pri enim ostati, ampak treba je, da se večidel na vse slovanske narečja oziramo, in tisto besedo izberemo, ktera se narodnimu jeziku bolj prilega. Kako dalječ so, postavim, Horvatje le s tem od drugih slovanskih narodov odstopili, ker se preterdo le svojiga o namesti / konec besedi in zlogov deržé, — njih „živio“, desiravno je občno pravico po svetu zadobilo, je še zdaj marsikomu med nami tako čudno, da se ne vé iznajti kakošna oblika da je.

Mi hočemo s tem le reči, da kakor pri eni reči, tako pri drugi — le enostranosti ne! Razun slovarjev mnogoverstnih slovanskih jezikov nam staroslovenski slovník dr. Miklošiča k marsikteri besedi dobro pomaga.

Podlipski.

### **Dopís**

*starih slovenskih mater iz uniga sveta svojim sedanjim unukinam.*

(Dalje in konec.)

Ne bote se tedaj, drage unukinje naše, čudile, ako vam žalost svojo odkrijemo, vidši, kako silno se je spremenila obleka vaša, da malopridna ptuja tenčica in pisane cape nadomestujejo staro dobro robo, ktera se je vašim materam tako dobro prilegla.

Verjemite nam, le v zlatih gnjezdih se je zlegla ta ptica presilne ošabnosti; le na pitanih mošnjah starih petíc je pervikrat s svojimi perufami zaklopotala. Ve ste šolobarde ošabniga ptujstva postale, ki ne gré za vas!

Globoko brezno je ločilo nekđaj pohlevno bajtico od mogočniga poslopja, in tega brezna preskočiti manj premožni ni nikdar mogel, in bi ga tudi preskočiti ne bil hotel. Zdaj, kakor slišimo, je to vse drugač. Bela pertena rijuha, ktera je nas dežja in snega varovala, je mogla izpoti iti dežnikam. Vendar tudi dežnik, ki je bil nekđaj iz polimaniga domačiga platna narejen, in je, kakor slišimo, človeka dežja dobro varoval, se že le redko